

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Castitatem episcoporum, & sacerdotum christianorum esse prisca moris, &
a Christo, & ab apostolis primum profectam cap. ii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE CONIV. ET CONTI. SACER.
Castitatem episcoporum, & sacerdotum Christianorum esse prisca moris, & à Christo, & ab apostolis primum profectam. Cap. II.

Verum quoquomodo res se habeat, nihil est profecto quod sic admirer, quod tam frequenter iri uideam, etiam à doctis, in eam sententiam, ut persuadeant sibi plerique institutum castitatis, quo Latini sacerdotes coniugio sese abstinere, ab Romana ecclesia multo post apostolorum tempora æditum fuisse: & non apostolorum atque apostolicorum uirorum temporibus obseruari coeptum. Quæ utique opinio falsa est, nec scripturarum testimonio, aut idonea quapiam alia ratione probabilis: quum à principio statim Christianæ religionis, ex ueteri more apostolorum ferè per quadringentos annos obseruatum semper fuerit, ut omnes sacerdotes, & ministri Christi, tam Græci, quàm Latini, tacito consensu, absque ullis legibus scriptis, castitatem etiam cum uxoribus inuiolabiliter custodirent. Nec id mirum quum tantopere in euangelica lege castitas commendetur: & consulat eam dominus: & Apostolus Paulus suadeat ab utili & honesto, quod est ad suadendum firmissimum argumentum: dicens. Porro ad utilitatem, inquit, uestram dico, non ut laqueum uobis iniiciam: sed ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento dominum obsecrandi. Et alibi, In omnibus, inquit, exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in ieiuniis, in uigiis, in castitate & cætera. Ministros ergo Christi decere castitatem, atque etiam necessariam eis esse quis non uidet? Sed hoc etiam multo manifestius apparet tam ex consuetudine ipsa perenni à Latinis hætenus obseruata: quàm ex his, quæ in antiquissimis patrum decretis ubique referuntur. Scribitur enim

1. Cor. 7

2. Cor. 3

indecretis patrum octogesima quarta distinctione: ubi
 D. Augustinus in Carthaginensi concilio ita differuisse
 se memoratur. Quum in præterito, inquit, concilio
 de continentia, & castitatis moderamine tracta-
 retur: isti tres gradus conscriptione quadam castitati
 per consecrationem annexi sunt: episcopos inquam
 præbiteros & diaconos: ita placuit, sicut concedet
 sanctos antistes, ac Dei sacerdotes, nec non leuitas, uel
 qui sacramentis diuinis inseruiunt, continentes esse in
 omnibus, quo possint simpliciter, quæ à domino pos-
 tulant, impetrare: & quod Apostoli docuerunt exem-
 plo, & ipsa seruauit antiquitas, nos quoque custodia-
 mus. Ab uniuersis episcopis est dictum. Omnibus
 placet, ut episcopi, presbyteri, diaconi, & qui sacra-
 menta contrectant, pudicitia custodes, etiam ab uxo-
 ribus abstineant. Legitur quoque in epistola diui Cle-
 mentis secunda ad Iacobum fratrem domini, qui
 apostolorum canones appellantur de continentia sa-
 cerdotum hoc præclarissimum uerbum. Ad dominio-
 ca inquit mysteria tales eligantur, qui ante ordinatio-
 nem coniuges suas non nouerint. Quod si post or-
 dinationem ministro contigerit proprium inuadere cu-
 bile uxoris, sacrarii non in tret limina, nec sacrificii potio-
 tor fiat, nec altare contingat, nec ab offerentibus hos-
 tocausti oblationem suscipiat, nec ad dominici cor-
 poris potionem accedat sed aquam porrigat sacerdos
 tibus ad manus, & ostia forinsecus claudat, & minora
 gerat officia. Hæc ibi. Vnde profecto apertissime con-
 stat non fuisse quicquam noui ab his in eo concilio de
 castitate sancitum, neque posteriores istos patres tam
 fuisse inuutores eiusmodi decreti, quam amplificas-
 tores: & idipsum institutum secundum morem, consue-
 tudinē q̄; quã usq̄ ad ea tempora seruauit antiquitas
 fuisse confirmatum, & hilariter acceptum ab uniuersis
 ordinibus, atque idem à multis postea pontificibus in

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

multis conciliis repetitum, magnisq; pœnis, ac censuris uallatum. Non est ergo q̄ quisquam credat, ac sibi falso persuadeat, non fuisse prisca moris, & obseruantia: antiquæ institutum castitatis: à qua p̄uasiōe licet falsa, tamen tam uulgi, quam etiam quorundam alioqui eruditiorum, maginus, atque pestifer error effluxit: qui credunt nouissimis ferme temporibus, id quod habetur de sacerdotali castitate, fuisse sancitum. Nonne iam mille, & centū annis & ultra Cyprianus, Hieronymus, Ambrosius, Augustinus, & alii permulti, & sanctissimi, & doctissimi uiri florere: in quorum potissimum æuo quæ de castitate traduntur ædita sunt: quum ea prius non iure scripto, sed consuetudine tantum, ac exemplis moribusq; constarent. Verum nec tunc illa quidem ab his inuenta sunt: sed nouo duntaxat scripturæ testimonio q̄ antiqua fuerant, roborata. A principio nanque Christianæ pietatis ad ea usque tempora sæuientibus in Christianum nomen ubiq; gentium tyrannis, & Romæ præsertim, quum non liceret synodum congregari, nemo initiabatur sacris, nisi martyrio destinatus: ut prope tot essent tunc in ea ætate proposito martyres, quot essent nomine Christiani. Hinc casti, & iusti omnes, & ad perfectiora semper tendentes: quippe qui nihil in tanto omnium rerum contemptu, præter Christum cogitent: & nihil præter Christum saperent: quo circa sine ulla lege scripta, more, & exemplo maiorum continebant, perdurantes in perpetua castitate: uersantesq; cum uxoribus absq; ulla suspitione libidinis. Hoc idem coniecere etiã facile possumus ex ea sententia Origenis: qui per ea ferme tempora floruit, quum super Ezechielem sic dicat. Ascendimus paulisper supra eloquium: quia non semper utile est de fornicationibus loqui: & procul absit, ut aliquis in ecclesia sit, qui dehortatoriis à fornicatione indigeat sermonibus. Nam si quis necesse habet audire (Non fornicaberis) uel illud (si quis templum Dei uis

lauerit disperdet illū Deus) iste similis est his, quos Apostolus dicit. Iusto lex non est posita, sed iniquis, non subditis, impiis, & peccatoribus. Quomodo ergo iusto lex non est posita, sed iniquis, & non subditis, sic doctrina ea, quæ à fornicatione monet recedendum esse, casto non est posita, sed improbis, & fornicatoribus, & inobedientibus. Non habemus itaque necessarium ut discamus à fornicatione discedere, uerum ut ad perfectiora tendamus, à principiis elementorum Christi. Hætenus ille de castitate illius sæculi, licet Græcus. Ex quo patet castitatis leges eo tempore, in eo tanto seruiore charitatis, & fidei erga Deum, minime necessarias fuisse: quum nec suspitio quidem de fornicatione, quod tã uulgare peccatum est, ea tempestate inter christianos homines haberetur.

Quando primum sacerdotum mores immutari coeptum sit, & constitutiones de seruanda continentia redigi in scripturam, Cap. III.

Cæterum post Constantini Augusti conuersionem ad Christum, ubi pacata denique fuit ecclesia, diuulgataque, & diffusa publice, passimque per uniuersum orbem religio Christiana, & quies per seculos data, templaque ubique locorum ædificata, ac maximis referta diuitiis, censuque ditata amplissimo: tum primum Christianorum mores simul cum fortuna mutari coeptum est, ac subinde paulatim disciplinam, & seueritatem illam uiuendi laxari, multis (ut nunc fit) locupletari sacerdotio, quæ iustificari mallentibus: & sibi, non Christo uiuere satagentibus. Atque sic demum diuitiæ, quæ nunc uidemus auaritiæ, uoluptates, luxum, libidinemque inuexerunt in clerum: quantoque ambitio acrius inualuit,